

## ASSESSING LEARNING OUTCOMES TO MEASURE THE ACHIEVEMENT OF GRADUATE ATTRIBUTES IN UNDERGRADUATE PROGRAMS: A LITERATURE REVIEW

Do Tran Tuan Anh<sup>\*1</sup>, Le Thi Thu Lieu<sup>2</sup>

\* Corresponding author

Email: anhdtt.qlgd034@pg.hcmue.edu.vn

<sup>2</sup> Email: lieultt@hcmue.edu.vn

<sup>1,2</sup> Ho Chi Minh University of Education  
280 An Dương Vương street, Ward 4, District 5,  
Ho Chi Minh City, Viet Nam

Received: 08/4/2025

Revised: 18/4/2025

Accepted: 23/5/2025

Published: 25/6/2025

**Abstract:** In the field of quality assurance for educational programs, assessing learning outcomes to measure the extent to which students achieve graduate attributes plays a crucial role in helping higher education institutions identify and improve program quality. This is a core requirement in educational quality accreditation standards, both nationally and internationally. However, in the context of higher education in Vietnam, the implementation of assessment activities to measure students' achievement of graduate attributes remains relatively new and faces many challenges. This paper employs a document analysis method to summarize and compare the requirements for assessment activities aimed at measuring the achievement of learning outcomes according to various accreditation standards, both within Vietnam and internationally. It also reviews studies addressing the challenges faced by Vietnamese higher education institutions in implementing these assessments. The paper aims to contribute to expanding the understanding and theoretical foundations of assessing learning outcomes to measure students' achievement of graduate attributes in undergraduate programs.

**Keywords:** *Assessment, learning outcomes, measurement, graduate attributes, outcome-based assessment.*

## ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP NHẪM ĐO LƯỜNG MỨC ĐỘ NGƯỜI HỌC ĐẠT CHUẨN ĐẦU RA CỦA CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO TRÌNH ĐỘ ĐẠI HỌC: MỘT NGHIÊN CỨU TỔNG QUAN

Đỗ Trần Tuấn Anh<sup>\*1</sup>, Lê Thị Thu Liễu<sup>2</sup>

\* Tác giả liên hệ

Email: anhdtt.qlgd034@pg.hcmue.edu.vn

<sup>2</sup> Email: lieultt@hcmue.edu.vn

<sup>1,2</sup> Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh  
280 An Dương Vương, Phường 4, Quận 5,  
Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam

Nhận bài: 08/4/2025

Chỉnh sửa xong: 18/4/2025

Chấp nhận đăng: 23/5/2025

Xuất bản: 25/6/2025

**Tóm tắt:** Trong lĩnh vực đảm bảo chất lượng chương trình đào tạo, hoạt động đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra đóng vai trò thiết yếu, giúp các cơ sở giáo dục đại học xác định và cải tiến chất lượng chương trình. Đây là yêu cầu cốt lõi trong các bộ tiêu chuẩn kiểm định chất lượng giáo dục, cả trong nước lẫn quốc tế. Tuy nhiên, trong thực tiễn giáo dục đại học Việt Nam, việc triển khai hoạt động đánh giá để đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra vẫn được xem là hoạt động mới và có nhiều thách thức trong việc thực hiện. Bài viết sử dụng phương pháp phân tích tài liệu để tóm tắt, so sánh các yêu cầu về hoạt động đánh giá để đo lường mức độ đạt chuẩn đầu ra của một số bộ tiêu chuẩn kiểm định chương trình đào tạo trong và ngoài nước, hệ thống một số nghiên cứu có đề cập đến thách thức của việc thực hiện hoạt động này trên thực tế đối với các cơ sở giáo dục đại học ở Việt Nam. Bài viết góp phần mở rộng thêm hiểu biết lý luận trong lĩnh vực đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo trình độ đại học.

**Từ khóa:** *Đánh giá, kết quả học tập, đo lường, chuẩn đầu ra, đánh giá dựa trên chuẩn đầu ra.*

## 1. Đặt vấn đề

Mô hình giáo dục dựa trên chuẩn đầu ra (Outcomes-based Education – OBE) được xem là một trong những cơ sở lý luận then chốt trong việc đo lường kết quả học tập của người học tại các trường đại học (Nashirah & Sofian, 2019). Tại Việt Nam, giáo dục đại học đang có hướng thay đổi mạnh mẽ theo hướng tiếp cận mô hình giáo dục dựa trên kết quả đầu ra thông qua các quy định, văn bản pháp lý được ban hành. Giáo dục dựa trên chuẩn đầu ra không chỉ định hướng phát triển chương trình mà còn là phương thức tổ chức và triển khai toàn bộ hoạt động đào tạo (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2016). Cách tiếp cận này yêu cầu các kết quả học tập cần được xác định rõ ràng và thể hiện cụ thể trong chuẩn đầu ra (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2016). Chính phủ (2019) đặt ra chỉ tiêu đến năm 2025, toàn bộ người học tốt nghiệp phải đáp ứng đầy đủ các tiêu chí của chuẩn đầu ra, bao gồm năng lực ngoại ngữ, tin học và các kỹ năng mềm thiết yếu. Thông tư 17/2021/TT-BGDĐT yêu cầu việc đánh giá kết quả học tập của người học ở bậc Đại học phải dựa trên chuẩn đầu ra, làm rõ mức độ đạt được của người học theo các cấp độ tư duy quy định trong chuẩn đầu ra của từng học phần và chương trình đào tạo (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021). Bên cạnh đó, nhiều tiêu chuẩn của các tổ chức kiểm định uy tín cũng có các yêu cầu đối với việc thiết kế hoạt động đánh giá để đo lường được mức độ người học đạt chuẩn đầu ra mong đợi (Asean University Network Quality Assurance, 2020; Foundation for International Business Administration Accreditation, 2023...). Như vậy, đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra trở thành hoạt động quan trọng và cần thiết đối với các cơ sở giáo dục đại học hiện nay. Tuy nhiên, việc triển khai hoạt động này trong thực tiễn giáo dục đại học tại Việt Nam gặp phải nhiều thách thức. Vì vậy, bài viết sử dụng phương pháp phân tích tài liệu để hệ thống hóa, phân tích, tổng hợp, so sánh các nghiên cứu có liên quan về đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo đại học trong và ngoài nước, từ đó rút ra các kết luận phù hợp. Nghiên cứu thực hiện nhằm trả lời các câu hỏi: 1) Cơ sở hình thành của hoạt động đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo trình độ đại học; 2) Yêu cầu về đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo trình độ đại học hiện nay được thể hiện như thế nào trong các bộ tiêu chuẩn đánh giá, kiểm định chất lượng trong và ngoài nước; 3) Khó khăn của các cơ sở giáo dục đại học Việt Nam khi thực

hiện đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo trình độ đại học.

## 2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết áp dụng phương pháp phân tích tài liệu nhằm làm rõ yêu cầu về đánh giá kết quả học tập để đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra. Trọng tâm của nghiên cứu là phân tích và đối chiếu yêu cầu đánh giá trong sáu bộ tiêu chuẩn kiểm định trong và ngoài nước (MOET, AUN-QA, FIBAA, ACBSP, ABET, ASIIN) nhằm nhận diện các nguyên tắc tiếp cận, mức độ cụ thể hóa và định hướng đánh giá theo chuẩn đầu ra được đặt ra đối với giáo dục đại học tại Việt Nam. Ngoài ra, các nghiên cứu thực tiễn cũng được tổng hợp để phản ánh những khó khăn mà các cơ sở đào tạo đang gặp phải trong quá trình triển khai hoạt động này.

## 3. Kết quả nghiên cứu

### 3.1. Một số khái niệm

#### 3.1.1. Chương trình đào tạo

Hầu như các quan điểm về khái niệm chương trình đào tạo đều đề cập các thành phần cơ bản trong chương trình đào tạo như mục tiêu, nội dung đào tạo, phương pháp giảng dạy, đánh giá kết quả học tập và chuẩn đầu ra, đặc biệt là sự phù hợp của chương trình đào tạo với trình độ học vấn hoặc Khung trình độ quốc gia. Trong bài viết này, chương trình đào tạo được hiểu là một hệ thống các hoạt động giáo dục được thiết kế và triển khai có mục tiêu rõ ràng, hướng đến việc cấp văn bằng giáo dục đại học cho người học (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2025). Theo cách tiếp cận này, chương trình đào tạo gồm các thành tố như mục tiêu, khối lượng và cấu trúc kiến thức, nội dung, phương pháp giảng dạy, hình thức đánh giá cùng chuẩn đầu ra phù hợp với Khung trình độ quốc gia Việt Nam.

#### 3.1.2. Chuẩn đầu ra chương trình đào tạo

Các quan điểm về chuẩn đầu ra chương trình đào tạo đều nhắc đến các yêu cầu về năng lực, kiến thức, kỹ năng mà người học đạt được sau qua trình đào tạo. Chuẩn đầu ra chương trình đào tạo cần tập trung vào kì vọng đối với người tốt nghiệp (Jenkins & Uwin, 1996). Chuẩn đầu ra được xem là lời cam kết của nhà trường với xã hội về chất lượng đào tạo (Trịnh Thị Phương Thảo & Nguyễn Văn Chiến, 2016). Trong bài viết này, chuẩn đầu ra chương trình đào tạo được hiểu là yêu cầu cần đạt về phẩm chất và năng lực của người học mà nhà trường đã cam kết sau khi hoàn thành một chương trình đào tạo, bao gồm cả yêu cầu tối thiểu về kiến thức, kỹ năng,

mức độ tự chủ và trách nhiệm của người học khi tốt nghiệp (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2025).

### 3.1.3. Giáo dục dựa trên chuẩn đầu ra

Giáo dục dựa trên chuẩn đầu ra (Outcome-based Education - OBE) là cách tiếp xây dựng chương trình đào tạo dựa trên những năng lực mà người học cần đạt được khi tốt nghiệp (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2016). OBE nhấn mạnh việc xác định rõ các năng lực cốt lõi mà người học thể hiện được cuối khóa học (Spady, 1994). OBE yêu cầu tái cấu trúc chương trình giảng dạy và phương pháp đánh giá, tập trung vào kết quả thể hiện của người học (Tucker, 2004). Việc điều chỉnh các khía cạnh trong hệ thống và quy trình giáo dục theo kết quả đầu ra mong đợi là cần thiết, phản ánh chân thực năng lực đạt được qua trải nghiệm học tập (Macayan, 2017). Như vậy, OBE là quá trình tổ chức dạy học đảm bảo sự gắn kết chặt chẽ giữa mục tiêu, chuẩn đầu ra, nội dung, phương pháp giảng dạy và đánh giá.

### 3.1.4. Đánh giá kết quả học tập

Kết quả học tập là những thành quả mà người học đạt được trong quá trình học, phản ánh mức độ đáp ứng chuẩn đầu ra học phần và chương trình đào tạo (Luu Khánh Linh, 2022). Khái niệm này phù hợp với cách đánh giá hiện đại trong giáo dục đại học, đặc biệt trong bối cảnh đào tạo dựa trên chuẩn đầu ra. Đánh giá được hiểu là quá trình thu thập và phân tích thông tin từ nhiều nguồn để hiểu rõ sự tiến bộ của người học (Freed & Huba, 2000), đồng thời là sự so sánh giữa thông tin thu thập được với các tiêu chí nhằm xác định mức độ đạt mục tiêu giáo dục (De Ketele & Demeuse, 1999). Trong bài viết này, đánh giá kết quả học tập có thể định nghĩa rằng, là quá trình thu thập, phân tích, đối chiếu dữ liệu thu thập được với các tiêu chí đã xác định để đưa ra các nhận định về kết quả học tập.

## 3.2. Đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo trình độ đại học

Đánh giá kết quả học tập để đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo được hình thành trên nền tảng của OBE. OBE là một triết lý giáo dục dựa trên các thành phần của hệ thống giáo dục được điều hướng bởi các kết quả đầu ra (Trần Nhật Tân, 2021). Việc triển khai OBE đòi hỏi sự nhất quán giữa các chuẩn đầu ra của hoạt động giáo dục, dạy và học cũng như các phương pháp và thực tiễn đánh giá (Macayan, 2017). Do đó, việc đánh giá kết quả học tập phải phản ánh chính xác mức độ đạt được các chuẩn đầu ra đã được xác định. Những

điểm nổi bật trong đánh giá của mô hình OBE bao gồm đánh giá theo tiêu chí, đánh giá hiệu suất thực tế, hồ sơ học tập, xác thực đánh giá (Spady, 1994).

“Hệ thống OBE thay đổi hoạt động đánh giá dựa trên việc đặt được các tiêu chí đầu ra rõ ràng và nhất quán, không còn dựa trên phân phối chuông (Bell-curve grading) và hệ thống hạn ngạch (Quota grading)” (Spady, 1994, tr.17). Đánh giá theo tiêu chí tập trung vào bản chất thực sự của nội dung, tiêu chí cần đánh giá. Để phản ánh khả năng áp dụng kiến thức và kỹ năng của người học vào thực tiễn thay vì kiểm tra khả năng ghi nhớ lý thuyết, Spady (1994) đưa ra cách tiếp cận đánh giá theo OBE dựa trên đánh giá hiệu suất thực tế đo lường bằng cách để người học thực hiện tổ chức, lập kế hoạch, thiết kế và tạo ra các sản phẩm, sau đó quan sát kết quả nỗ lực của họ. Giáo dục truyền thống chủ yếu đánh giá người học qua các bài kiểm tra viết. Tuy nhiên, mô hình OBE nhấn mạnh vào việc người học phải thể hiện khả năng áp dụng kiến thức vào trong thực tế. Đây chính là lý do tại sao đánh giá hiệu suất thực tế được xem là một công cụ quan trọng trong mô hình này. Một điểm nổi bật khác trong mô hình OBE là việc sử dụng hồ sơ học tập để theo dõi tiến trình của người học, trong đó hồ sơ học tập được thiết kế nhằm cung cấp minh chứng về kiến thức, khả năng và sự phát triển của người học trong việc trở thành người học có khả năng tự học suốt đời (Spady, 1994). Hồ sơ học tập cho phép đánh giá sự phát triển liên tục về người học.

Những điểm nổi bật của hoạt động đánh giá trong mô hình giáo dục OBE đã được trình bày ở trên thể hiện rằng, hoạt động đánh giá không chỉ còn dừng ở điểm số và khả năng ghi nhớ, mà hướng đến mục tiêu cốt lõi là đo lường xem người học đã đạt được các năng lực mong đợi ở mức độ nào, thay vì kiểm tra hình thức một cách rời rạc. Vì vậy, mô hình OBE là cơ sở hình thành các yêu cầu về đánh giá để đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo trình độ đại học.

## 3.3. Yêu cầu về đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo trình độ đại học trong một số bộ tiêu chuẩn kiểm định chất lượng giáo dục trong và ngoài nước

Tại Việt Nam, các chương trình đào tạo trình độ đại học bắt buộc thực hiện kiểm định chất lượng theo bộ tiêu chuẩn Việt Nam hoặc quốc tế thuộc các tổ chức được Bộ Giáo dục và Đào tạo công nhận. Phần này phân tích và so sánh yêu cầu về đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ đạt chuẩn đầu

ra của người học, dựa trên các bộ tiêu chuẩn kiểm định trong nước (MOET) và quốc tế, gồm: AUN-QA, FIBAA, ACBSP, ABET và ASIIN. Bảng 1 tóm tắt các yêu cầu liên quan đến đo lường chuẩn đầu ra trong các bộ tiêu chuẩn này - những tổ chức đang thực hiện kiểm định nhiều chương trình đào tạo tại Việt Nam.

Bộ tiêu chuẩn kiểm định chương trình đào tạo của Việt Nam được ban hành theo Thông tư 04/2025/TT-BGDĐT được xây dựng dựa trên bộ tiêu chuẩn đánh giá chương trình (Phiên bản 4.0) của tổ chức đảm bảo chất lượng thuộc mạng lưới các trường đại học Đông Nam Á (AUN-QA). Các tiêu chuẩn 1, 4 và 8 đưa ra những yêu cầu quan trọng liên quan đến đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra. Cụ thể, tiêu chuẩn 1 (Tiêu chí 1.6) yêu cầu đo lường chuẩn đầu ra tại thời điểm tốt nghiệp; tiêu chuẩn 4 (Tiêu chí 4.1, 4.5, 4.7) tập trung vào thiết kế phương pháp đánh giá phù hợp với chuẩn đầu ra và cải tiến định kì; tiêu chuẩn 8 (Tiêu chí 8.4) yêu cầu thu thập, giám sát dữ liệu về mức độ người học đạt chuẩn đầu ra để phục vụ cải tiến chất lượng. Những yêu cầu này cho thấy hoạt động đánh giá không chỉ nhằm xác định kết quả học tập mà còn đóng vai trò thiết yếu trong việc đo lường mức độ người học đạt được chuẩn đầu ra và nâng cao hiệu quả chương trình đào tạo.

Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng chương trình đào tạo AUN-QA đã và đang được nhiều trường đại học ở Việt Nam áp dụng. Bộ tiêu chuẩn này là cơ sở để Bộ Giáo dục và Đào tạo tham khảo và xây dựng các bộ tiêu chuẩn kiểm định chất lượng giáo dục tương ứng tại Việt Nam. Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất

lượng chương trình Phiên bản 4.0 của tổ chức được xây dựng trên cơ sở kế thừa và tinh gọn từ các phiên bản trước, tập trung vào việc kiểm soát quá trình thực hiện và các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả đầu ra, giáo dục dựa vào chuẩn đầu ra (Asean University Network Quality Assurance, 2020). Các yêu cầu đánh giá để đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra thể hiện qua Tiêu chí 1.5, 4.1, 4.5, 4.7, 8.4.

Một số bộ tiêu chuẩn kiểm định chất lượng chương trình đào tạo quốc tế khác đang được các trường đại học ở Việt Nam sử dụng, phù hợp với các lĩnh vực đào tạo khác nhau. Chẳng hạn, ACBSP (Accreditation Council for Business Schools and Programs) và FIBAA (Foundation for International Business Administration Accreditation) là các tổ chức kiểm định chuyên về các chương trình đào tạo trong lĩnh vực kinh tế, quản trị kinh doanh và tài chính. Yêu cầu của FIBAA (2023) về việc kiểm tra đánh giá theo chuẩn đầu ra được đề cập trong nội hàm của tiêu chí 3.1.7. Tiêu chí này cũng nhấn mạnh yêu cầu về sự đa dạng trong phương thức đánh giá. Khác với FIBAA, ACBSP (2021) đặt trọng tâm vào việc đo lường kết quả học tập và cải tiến liên tục chương trình đào tạo và nội dung này được thể hiện rõ nhất trong Tiêu chuẩn 4 về đánh giá kết quả học tập của người học. Trong tiêu chuẩn này, ACBSP (2021) nhấn mạnh vào việc xây dựng một hệ thống đánh giá chuẩn đầu ra nhằm hướng đến sự cải tiến liên tục thông qua quy trình đánh giá chặt chẽ, có tính hệ thống. Một điểm đặc biệt trong cách tiếp cận của ACBSP là không sử dụng điểm trung bình làm công cụ chính để đánh giá mức độ người học đạt chuẩn đầu ra. Như vậy, nếu FIBAA chú

**Bảng 1:** Tóm tắt nội dung các tiêu chuẩn có đề cập đến yêu cầu hoạt động đánh giá để đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo trong các bộ tiêu chuẩn kiểm định

| TT | Bộ tiêu chuẩn     | Tiêu chuẩn                                                                                                                                                                                                        |
|----|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1  | MOET (2025)       | - Tiêu chuẩn 1: Mục tiêu và chuẩn đầu ra chương trình đào tạo (Tiêu chí 1.6).<br>- Tiêu chuẩn 4: Đánh giá kết quả học tập (Tiêu chí 4.1, 4.5 và 4.7).<br>- Tiêu chuẩn 8: Đầu ra và kết quả đầu ra (Tiêu chí 8.4). |
| 2  | AUN-QA 4.0 (2020) | - Tiêu chuẩn 1: Kết quả học tập mong đợi (Tiêu chí 1.5).<br>- Tiêu chuẩn 4: Đánh giá kết quả học tập của người học (Tiêu chí 4.1, 4.5, 4.7).<br>- Tiêu chuẩn 8: Đầu ra và kết quả đạt được (Tiêu chí 8.4).        |
| 3  | FIBAA (2023)      | - Tiêu chuẩn 3: Nội dung chương trình đào tạo (Tiêu chí 3.1.7).                                                                                                                                                   |
| 4  | ACBSP (2021)      | - Tiêu chuẩn 4: Đánh giá kết quả học tập của người học (Tiêu chí 4.1, 4.2, 4.3 và 4.4).                                                                                                                           |
| 5  | ABET (2022)       | - Tiêu chuẩn 4: Cải tiến liên tục.                                                                                                                                                                                |
| 6  | ASIIN (2023)      | - Tiêu chuẩn 2: Kỳ thi: Hệ thống, khái niệm và tổ chức.                                                                                                                                                           |

trọng đến tính minh bạch trong quy trình đánh giá, phương thức đánh giá phù hợp, đa dạng nhằm xác định mức độ đạt chuẩn đầu ra thì ACBSP đặt ra yêu cầu khắt khe về đo lường mức độ đạt chuẩn đầu ra khách quan.

ABET (Accreditation Board for Engineering and Technology) và ASIIN (The Accreditation Agency for Study Programmes in Engineering, Informatics, Natural Sciences and Mathematics) được biết đến là hai tổ chức kiểm định chuyên về các chương trình đào tạo trong lĩnh vực kỹ thuật – công nghệ. Các yêu cầu về đánh giá chuẩn đầu ra của ABET (2022) được thể hiện rõ nét trong Tiêu chuẩn 4 về cải tiến liên tục. Theo đó, chương trình đào tạo cần xây dựng hệ thống đánh giá minh bạch cùng quy trình phù hợp để xác định mức độ đạt chuẩn đầu ra của người học. Đồng thời, hệ thống đánh giá này không chỉ dừng lại ở việc thu thập dữ liệu đánh giá mà còn phải tích hợp thành một chu trình phản hồi và cải tiến chương trình đào tạo, đảm bảo rằng người học thật sự đạt được các năng lực cốt lõi đã nêu trong chuẩn đầu ra trước khi tốt nghiệp. Tương tự như ABET, ASIIN (2023) đưa ra các yêu cầu đánh giá nhằm đo lường mức độ đạt chuẩn đầu ra được thể hiện qua Tiêu chuẩn 2 về kì thi. Cụ thể, các kì thi cần được thiết kế để đánh giá mức độ đạt được chuẩn đầu ra đã xác định, các bài thi gắn liền với học phần và cung cấp phản hồi về những năng lực mà người học đạt được (ASIIN, 2023). Tiêu chuẩn 2 đề cao tính minh bạch trong hệ thống đánh giá, quy trình chấm điểm, các điều kiện hỗ trợ cho người học trong hoạt động đánh giá. Đặc biệt, ASIIN (2023) chú trọng việc thường xuyên xem xét các kì thi có thể xác định đầy đủ việc đạt được các chuẩn đầu ra chương trình đào tạo. Có thể thấy, trong khi ABET (2022) hướng đến một quy trình đánh giá theo chu trình cải tiến liên tục thì ASIIN (2023) đặt trọng tâm nhiều vào tính liên kết chặt chẽ giữa chuẩn đầu ra, nội dung chương trình, phương pháp đo lường đánh giá và phản ánh được mức độ người học đạt chuẩn đầu ra.

Dù có sự khác biệt trong cách tiếp cận, các bộ tiêu chuẩn được phân tích trên đều khẳng định rằng, hoạt động đánh giá phải là một quá trình có hệ thống, đảm bảo đo lường được mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo, từ đó hỗ trợ việc cải tiến chất lượng chương trình đào tạo một cách liên tục và hiệu quả. Đồng thời, các yêu cầu về đánh giá mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo đã trở thành một yêu cầu bắt buộc mà các cơ sở giáo dục đại học phải thực hiện khi kiểm định theo các bộ tiêu chuẩn này.

### **3.4. Khó khăn của các cơ sở giáo dục đại học Việt Nam khi thực hiện đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo trình độ đại học**

Nội dung tổng quan các yêu cầu đối với hoạt động đánh giá nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo trình độ đại học trong các bộ tiêu chuẩn trong và ngoài nước cho thấy tầm quan trọng hoạt động này đối với các cơ sở giáo dục đại học hiện nay. Tuy nhiên, các cơ sở giáo dục đại học Việt Nam đang đối mặt với nhiều khó khăn trong việc triển khai hoạt động này, thể hiện qua tỉ lệ đạt đối với tiêu chí 5.3 của các cơ sở giáo dục đại học thực hiện kiểm định chất lượng chương trình đào tạo theo bộ tiêu chuẩn MOET còn tương đối thấp (39%) (Nguyễn Hữu Đức và cộng sự, 2023). Điều này thể hiện rằng, các cơ sở giáo dục đại học ở Việt Nam hiện nay chưa thực sự quan tâm và thực hiện đúng mức hoạt động này.

Về các khó khăn, thách thức nói chung, Phương Hoàng Yến và cộng sự (2024) đã chỉ ra 9 thách thức, khó khăn đối với việc triển khai đánh giá dựa trên chuẩn đầu ra, bao gồm: sự kháng cự đối với đổi mới, hạn chế đào tạo và nguồn lực, thiếu sự hợp tác giữa các bên liên quan, xung đột trong mục tiêu đánh giá, rào cản về công nghệ, thiếu định hướng từ cấp quản lí, mức độ tham gia chưa tích cực của người học, những hạn chế về chính sách thể chế và áp lực thời gian thực hiện.

Việc nhà trường ban hành đầy đủ các tài liệu, hướng dẫn phục vụ cho việc đánh giá, đo lường mức độ đạt được chuẩn đầu ra của các chương trình đào tạo được xem là một khó khăn hiện nay đối với các cơ sở giáo dục đại học Việt Nam bởi đây là một hoạt động mới đối với các trường. Một số tài liệu, hướng dẫn cần thiết cho công tác này có thể bao gồm: Hướng dẫn về xây dựng các công cụ đánh giá; Quy định về xây dựng và cập nhật ngân hàng đề thi; Hướng dẫn về quy trình phân tích kết quả kiểm tra đánh giá cuối các học phần... Việc thiếu các thông số đo lường và ngân hàng câu hỏi chưa chuẩn hóa cũng được cho là một trong những trở ngại chính cho hoạt động đo lường mức độ đạt chuẩn đầu ra (Lê Hoài Ân & Phùng Thị Hồng Gấm, 2024). Các quy định, hướng dẫn này cần tập huấn đầy đủ cho các cán bộ, giảng viên để đảm bảo tính đồng bộ trong việc triển khai.

Giảng viên đóng vai trò quan trọng trong việc thực hiện các hoạt động đánh giá, đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra của các chương trình đào tạo. Theo đó, việc thực hiện tốt hoạt động này cũng đòi hỏi các trường phải quan tâm tập huấn đầy đủ

cho tất cả các giảng viên tham gia giảng dạy trong chương trình. Giảng viên giữ vai trò then chốt trong việc triển khai. Tuy nhiên, nếu đội ngũ này không được trang bị đầy đủ về năng lực và nguồn lực cần thiết thì họ sẽ trở thành rào cản cho quá trình đổi mới (Phương Hoàng Yến và cộng sự, 2024). Phan Thị Thu Thủy và cộng sự (2023) nhấn mạnh đến các khó khăn liên quan đến năng lực giảng viên và hệ thống hỗ trợ đánh giá mức độ đạt chuẩn đầu ra. Cụ thể, nhiều giảng viên chưa được đào tạo về đánh giá để xác định chuẩn đầu ra, việc chuẩn hóa chuẩn đầu ra vẫn chưa được chặt chẽ, đồng thời thiếu các quy trình, biểu mẫu hướng dẫn cụ thể, đặc biệt, cơ sở hạ tầng công nghệ chưa được đầu tư đầy đủ (Phan Thị Thu Thủy và cộng sự, 2023). Điều này đặt ra cho cơ sở đào tạo phải có các hoạt động bồi dưỡng, tập huấn phù hợp, giúp giảng viên thấy được ý nghĩa của hoạt động này đối với công tác đảm bảo và cải tiến chất lượng chương trình đào tạo của nhà trường. Vấn đề này được đề cập đến trong nghiên cứu của Nguyễn Thị Trang Thanh và Hoàng Tăng Đức (2023) khi cho rằng, nhiều giảng viên chưa nắm rõ phương pháp xây dựng chuẩn đầu ra và công cụ đánh giá theo chuẩn đầu ra. Theo đó, các bài đánh giá thường tập trung vào kiểm tra kiến thức.

Bên cạnh yếu tố về năng lực đội ngũ giảng viên, năng lực của đội ngũ chuyên trách về đo lường và đánh giá trong giáo dục, đo lường kết quả học tập của người học cũng là một yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động đo lường chuẩn đầu ra chương trình đào tạo. Hơn thế nữa, hệ thống công nghệ thông tin hỗ trợ cho việc phân loại và kiểm soát chất lượng câu hỏi trắc nghiệm vẫn chưa đáp ứng được yêu cầu thực tiễn (Trần Thị Cẩm Tú & Ngô Văn Linh, 2024). Cuối cùng, mức độ quan tâm chưa đầy đủ từ phía cơ sở đào tạo cũng là yếu tố cản trở quá trình này (Nguyễn Hữu Đức và cộng sự, 2023).

Các cơ sở giáo dục đại học Việt Nam đang gặp nhiều khó khăn trong việc triển khai đánh giá để đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo trình độ đại học, xuất phát từ những khó khăn liên quan đến việc xây dựng hệ thống các tài liệu, biểu mẫu hướng dẫn về hệ thống, con người đến cơ sở hạ tầng hỗ trợ. Khó khăn về năng lực giảng viên, đội ngũ chuyên trách thể hiện qua sự thiếu hụt đào tạo, quy trình hướng dẫn chưa đầy đủ và sự chưa sẵn sàng trong áp dụng các phương pháp đánh giá mới (Lê Hoài Ân & Phùng Thị Hồng Gấm, 2024; Phan Thị Thu Thủy và cộng sự, 2023; Trần Thị Cẩm Tú & Ngô Văn Linh, 2024; Nguyễn Thị Trang Thanh & Hoàng Tăng Đức, 2023). Các nghiên cứu trên đều

nhấn mạnh rào cản về công nghệ và công cụ đánh giá bao gồm ngân hàng câu hỏi chưa chuẩn hóa, hạ tầng hỗ trợ chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn.

Như vậy, hoạt động đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo trình độ đại học có thể thực hiện hiệu quả, các cơ sở giáo dục đại học cần phải vượt qua các khó khăn như vừa đề cập ở trên, thể hiện qua việc chú trọng xây dựng các chính sách, quy trình, tài liệu hướng dẫn để thực hiện hoạt động này; tập huấn cho toàn bộ cán bộ, giảng viên, chuyên viên chuyên trách; tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong việc lưu trữ, phân tích các dữ liệu đo lường, đánh giá. Tuy nhiên, để thực hiện được các hoạt động này, trước tiên đòi hỏi các cấp lãnh đạo, quản lý của nhà trường phải nhận thức được tầm quan trọng của hoạt động đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo. Các chương trình đào tạo cần được định kỳ thực hiện việc cải tiến và nâng cao chất lượng.

#### 4. Kết luận

Việc đánh giá kết quả học tập nhằm đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo là một yêu cầu cốt lõi trong đảm bảo chất lượng giáo dục, đồng thời nhấn mạnh mối liên hệ mật thiết giữa hoạt động này với cách tiếp cận đào tạo dựa trên năng lực - OBE. Kết quả nghiên cứu đã tổng hợp được các yêu cầu về đánh giá để đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra thể hiện trong các bộ tiêu chuẩn kiểm định chất lượng trong và ngoài nước, qua đó thấy được hoạt động này là một yêu cầu quan trọng nhưng chưa được triển khai đồng bộ tại các cơ sở giáo dục đại học ở Việt Nam. Việc ban hành Thông tư 04/2025/TT-BGDĐT tháng 02 năm 2025 được xem là động lực mới, thúc đẩy các cơ sở giáo dục đại học ngày càng tăng cường thực hiện đo lường mức độ người học đạt chuẩn đầu ra nhằm đáp ứng yêu cầu kiểm định, nâng cao tính tự chủ, tính trách nhiệm cũng như cải tiến liên tục chất lượng các chương trình đào tạo của mình. Bài viết cũng phân tích thêm một số thách thức mà các trường đại học Việt Nam gặp phải trong quá trình triển khai hoạt động này. Tuy nhiên, nghiên cứu này còn hạn chế do chủ yếu dựa trên phân tích tài liệu và văn bản. Theo đó, các nghiên cứu tương lai có thể tập trung khai thác thêm về chủ đề nghiên cứu này thông qua các phương pháp nghiên cứu khác như khảo sát, phỏng vấn sâu, thảo luận nhóm tập trung... để đưa ra các kết quả nghiên cứu đa dạng, thiết thực hơn về thực trạng thực hiện hoạt động đánh giá này của các trường đại học tại Việt Nam.

## Tài liệu tham khảo

- Accreditation Board for Engineering and Technology. (2022). *Criteria for accrediting engineering programs*.
- Accreditation Council for Business Schools and Programs. (2021). *Standards and Criteria for Demonstrating Excellence in Business degree programs*.
- ASEAN University Network Quality Assurance. (2020). *Guide to AUN-QA Assessment at programme level version 4.0*.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2016). Công văn số 1074 Hướng dẫn chung về sử dụng tiêu chuẩn đánh giá chất lượng chương trình đào tạo các trình độ của giáo dục đại học.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2021). Thông tư số 17/2021/TT-BGDĐT Quy định về chuẩn chương trình đào tạo; xây dựng, thẩm định và ban hành chương trình đào tạo các trình độ giáo dục đại học.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2025). Thông tư số 04/2025/TT-BGDĐT Quy định về kiểm định chất lượng chương trình đào tạo các trình độ của giáo dục đại học.
- Chính Phủ. (2019). Đề án nâng cao chất lượng giáo dục đại học giai đoạn 2019 - 2025 (Quyết định số 69/QĐ-TTg).
- De Ketele, J.-M., & Demeuse, M. (1999). *UNESCO in action under UNSIA*. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/images/0015/001519/151917mo.pdf>
- Foundation for International Business Administration Accreditation. (2023). *Assessment Guide for the Accreditation of Bachelor and Master Programmes by FIBAA*.
- Freed, J. E., & Huba, M. E. (2000). *Learner-centered assessment on college campuses: Shifting the focus from teaching to learning*. Allyn & Bacon.
- Jenkins, A., & Unwin, D. (1996). *Writing learning outcomes for the core curriculum*. NCGIA GISCC Learning Outcomes.
- Lê Hoài Ân & Phùng Thị Hồng Gấm. (2024). Xây dựng hệ thống đo lường chuẩn đầu ra chương trình đào tạo của trường đại học theo chuẩn AUN-QA. *Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Quốc tế Hồng Bàng*, tr.129-138.
- Lưu Khánh Linh. (2022). *Mô hình đánh giá kết quả học tập theo chuẩn đầu ra cho sinh viên khối ngành Kinh tế*. Luận án Tiến sĩ, Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Thành phố Hồ Chí Minh. Trung tâm Thông tin và Thống kê Khoa học và Công nghệ Thành phố Hồ Chí Minh (STINET). Retrieved from <https://stinet.gov.vn/viewer/?id=175855>.
- Macayan, J. V. (2017). Implementing outcome-based education (OBE) framework: Implications for assessment of students' performance. *Educational Measurement and Evaluation Review*, 8(1), 1-10. Retrieved from [https://www.pemea.org/\\_files/ugd/0adbde\\_d42708fd9cfe47058fdd22bdbdb1c044.pdf#page=5](https://www.pemea.org/_files/ugd/0adbde_d42708fd9cfe47058fdd22bdbdb1c044.pdf#page=5).
- Nashirah, A. B., & Sofian, R. (2019). Framework of outcome-based education (OBE) for massive open online courses in Islamic finance education. *International Journal of Advanced Engineering Research and Science*, 6(10), 247-253. <https://doi.org/10.22161/ijaers.610.38>.
- Nguyễn Hữu Đức, Trần Mai Anh & Tạ Thị Thu Hiền. (2023). Vietnamese higher education challenges: Quality accreditation, rankings and ratings. *VNU Journal of Science: Education Research*, 39(1).
- Nguyễn Thị Trang Thanh & Hoàng Tăng Đức. (2023). Xây dựng chuẩn đầu ra và bộ công cụ đánh giá chuẩn đầu ra học phần “Nhập môn ngành Sư phạm” trong chương trình đào tạo giáo viên ở Trường Đại học Vinh. *Vinh University Journal of Science*, 52, 64-74.
- Phan Thị Thu Thủy, Phạm Huy Tuấn & Võ Xuân Tiến. (2023). Xây dựng hệ thống đo lường mức độ đạt chuẩn đầu ra chương trình đào tạo - mô hình áp dụng tại Đại học Sư phạm Kỹ thuật Thành phố Hồ Chí Minh. *Journal of Technical Education Science*, 18(Special Issue 02), 1-12.
- Phuong Hoàng Yến, Nguyễn Anh Thi, Phạm Trút Thủy, Lê Thanh Thảo, Huỳnh Thị Anh Thư & Nguyễn Hương Trà. (2024). Challenges of implementing outcome-based assessment in Vietnamese higher Education - A qualitative inquiry. *EIKI Journal of Effective Teaching Methods*, 2(1), 27-35. <https://doi.org/10.59652/jetm.v2i1.123>.
- Spady, W. G. (1994). *Outcome-based education: Critical issues and answers*. American Association of School Administrators. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED380910.pdf>.
- The Accreditation Agency for Study Programmes in Engineering, Informatics, Natural Sciences and Mathematics. (2023). *Template and guidelines for preparing a self-assessment for an international ASIIN program accreditation*. ASIIN.
- Trần Nhật Tân. (2021). Vai trò của CDIO trong bối cảnh đổi mới chương trình đào tạo theo OBE và kiểm định ABET. Trong Kỷ yếu Hội thảo khoa học về đổi mới giáo dục đại học, tr.265-279. Trường Đại học Thủ Dầu Một. Retrieved from <http://ejs.tdmu.edu.vn/uploads/paper/files/35.-Tran-Nhat-Tan.pdf>.
- Trần Thị Cẩm Tú & Ngô Văn Linh. (2024). Một số khuyến nghị xây dựng đề thi trắc nghiệm đáp ứng chuẩn đầu ra học phần trên cơ sở thang đo BLOOM: Some recommendations for building multiple-choice tests that meet course outcome standards on the basis of BLOOM scale. *Tạp chí Kinh tế - Công nghiệp*, (39), tr.78-83.
- Trịnh Thị Phương Thảo & Nguyễn Văn Chiến. (2016). Thực trạng đáp ứng chuẩn đầu ra của sinh viên đại học Thái Nguyên. *Tạp chí Giáo dục*, 382(2), tr.14-16. Retrieved from <http://lib.yhn.edu.vn/bitstream/YHN/35522/1/Viet%20184.pdf>.
- Tucker, B. (2004). *Literature review: Outcomes-focused education in universities*. Learning Support Network, Curtin University of Technology.